

CRITERII DE SELECȚIONARE A MONUMENTELOR PENTRU MUZEELE ETNOGRAFICE ÎN AER LIBER

Boris Zderciuc

Acțiunile pentru organizarea muzeelor etnografice în aer liber au luat, în ultima vreme, un mare avânt în țara noastră. Asemenea acțiuni sînt deosebit de intense, de altfel și pe planul muzeografiei mondiale.

În țara noastră, spre pildă, numai în ultimii zece ani au fost puse bazele unor muzee etnografice în aer liber, diferențiate atît sub raportul conținutului tematic, cît și a razei de activitate, teritorială. Astfel, la Sibiu, în peisajul minunat al Dumbravei, se dezvoltă Muzeul tehnicii populare, care prin reconstruirea unor instalații tehnice și a unor ateliere meșteșugărești de pe tot teritoriul țării va deveni una din cele mai originale și valoroase unități muzeale; la Golești se proiectează organizarea unui muzeu etnografic în aer liber consacrat ilustrării pomiculturii și viticulturii; la Tulcea se inițiază un muzeu al pescuitului; la Bran, pe lângă Muzeul Cetății, a luat naștere un sector etnografic în aer liber care oglindește aspecte din viața satelor brăne; la Negrești a fost reconstruită o gospodărie autentică din Rața, care va constitui punctul de plecare al unui viitor muzeu în aer liber al Țării Oașului; se discută planurile de organizare a unor astfel de muzee la Iași, Rîmnicu Vîlcea, la Curtișoara-Gorj etc. Nu mai vorbim de puternica dezvoltare pe care au luat-o cele două unități mai vechi — Muzeul Satului și secția în aer liber a Muzeului etnografic al Transilvaniei din Cluj — care prin valoarea documentară și artistică a gospodăriilor și a altor unități

KRITERIEN BEI DER AUSWAHL DER DENKMÄLER (AUSSTELLUNGSTÜCKE) FÜR DIE VOLKSKUNDLICHEN FREILICHTMUSEEN

Boris Zderciuc

In der letzten Zeit ist in unserem Land die Errichtung volkskundlicher Freilichtmuseen sehr eifrig betrieben worden. Im übrigen stehen heute in der ganzen Welt ähnliche Vorhaben im Mittelpunkt des Interesses der Museographen.

In unserem Land z. B. sind in den letzten 10 Jahren volkskundliche Freilichtmuseen gegründet worden, die hinsichtlich ihres thematischen Gehaltes und auch ihres gebietsmäßigen Wirkungsbereiches sehr verschieden voneinander sind. So wird bei Hermannstadt (Sibiu) inmitten einer herrlichen Waldlandschaft im Jungen Wald (Dumbrava Sibiuului) das Museum für bäuerliche Technik errichtet, das durch die Rekonstruktion technischer Anlagen und Werkstätten aus allen Landesteilen eine unserer originellsten und wertvollsten musealen Einheiten zu werden verspricht; in Golești plant man ein volkskundliches Freilichtmuseum, das der Veranschaulichung des Obst- und Weinbaus gewidmet ist; in Tulcea ein Fischereimuseum, in Bran ist neben dem Museum auf der Burg eine volkskundliche Freilichtabteilung entstanden, die Aspekte aus dem Leben der Dörfer in der Umgebung von Bran widerspiegelt. In Negrești hat man einen Bauernhof aus Rața wiederaufgebaut, der den Ausgangspunkt eines zukünftigen Freilichtmuseums für das Oașer Land bilden wird. Über Pläne zur Errichtung ähnlicher Museen in Iași, Rîmnicul Vîlcea, Curtișoara-Gorj usf. wird diskutiert, gar nicht zu reden von der gewaltigen Entwicklung der beiden schon lange bestehenden Einheiten, dem Museum des Dorfes in Bukarest (București) und der Freilichtabteilung des Siebenbürgischen Volkskundemuseums in Klausenburg (Cluj). Diese haben infolge des dokumentarischen

muzeale au dobândit o reputație ce a depășit granițele țării.

Interesul crescând și preferința manifestată față de acest tip de muzeu se explică, înainte de toate, prin sistemul expunerii în aer liber. Complexele și monumentele reconstruite în aceste muzee — gospodării, case, instalații tehnice și ateliere meșteșugărești, cu tot inventarul de obiecte, — creează acea impresie de realitate vie, mijlocind vizitatorilor o cunoaștere directă și cuprinzătoare a fenomenului reprezentat.

„Pentru a fi bine înțelese — spunea Dimitrie Gusti în cuvântarea rostită la inaugurarea Muzeului Satului din București — obiectele trebuie să fie așezate în muzeu, așa cum sînt ele în realitate, nu între pînză, ci într-o casă adevărată, nu între standuri, ci în băutura din gospodăria omului. Ne trebuie cu orice chip un muzeu în aer liber în care standurile să fie case întregi țărănești, ele înșile piese de muzeu, casele la rîndul lor fiind așezate astfel ca să închipuiască un sat adevărat.“¹

Pe de altă parte, muzeul în aer liber lărgeste posibilitățile de ilustrare a fenomenelor de cultură populară, permițînd expunerea și a construcțiilor — lucru cu neputință de realizat în muzeele pavilionare. În felul acesta ajung să fie strînse și păstrate în muzee valoroase monumente de arhitectură populară, complexe de instalații tehnice țărănești și ateliere meșteșugărești care, altfel, în procesul transformărilor determinate de viața modernă, ar fi sortite dispariției.

La acestea se mai adaugă încă un factor. Așezate de obicei în parcuri sau pe terenuri aflate în afara tumultului și aglomerației din marile centre orășenești, muzeele etnografice în aer liber constituie și locuri de recreație, de odihnă instructivă. În unele muzee în aer liber se organizează și spectacole cu programe de dansuri și muzică populară, ceea ce constituie un admirabil prilej de promovare a folclorului autentic.

În funcție de conținutul tematic pe care ni-l propunem, realizarea muzeelor etnogra-

¹ D. Gusti, *Muzeul Satului românesc*, Sociologie românească, an. I, nr. 5, mai 1936, pag. 5.

und künstlerischen Wertes der ausgestellten Bauernhöfe und anderer musealer Einheiten einen Ruf erworben, der weit über die Landesgrenzen hinausreicht.

Das wachsende Interesse und die Vorliebe für diese Art Museen geht vor allem auf das System der Ausstellung unter freiem Himmel zurück. Die in diesen Museen wieder aufgebauten Komplexe und Denkmäler — Bauernhöfe, Bauten, technische Anlagen und Werkstätten mit vollständiger Einrichtung — ruft den Eindruck lebendiger Wirklichkeit hervor und vermittelt dem Besucher eine unmittelbare und umfassende Anschauung des Dargestellten.

„Damit man die Gegenstände gut kennenlerne“, sagt Dimitrie Gusti in seiner Ansprache zur Eröffnung des Museums des Dorfes in Bukarest, „müssen sie im Museum genau so aufgestellt werden, wie sie in Wirklichkeit sind; nicht zwischen Vorhängen, sondern in einem wirklichen Haus, nicht in Schaukästen, sondern in den offenen Räumen bäuerlicher Wirtschaften. Wir brauchen um jeden Preis ein Freilichtmuseum, in dem die Schaukästen Bauernhäuser sind, die selbst auch Museumsstücke darstellen und die so angeordnet werden, daß sie ein wirkliches Dorf bilden.“¹

Andererseits bieten die Freilichtmuseen vielfältige Möglichkeiten, die Eigenarten der Volkskultur zu veranschaulichen, indem sie auch das Ausstellen von Bauten gestatten, was in den in Pavillons untergebrachten Museen nicht möglich ist. Auf diese Weise können in den Museen wertvolle Denkmäler bäuerlicher Architektur, Anlagekomplexe bäuerlicher Techniken und Werkstätten bewahrt werden, die sonst, infolge der Veränderungen, die die modernen Lebensformen mit sich bringen, dem Untergange geweiht wären.

Es kommt aber noch etwas hinzu. Meist sind die volkskundlichen Freilichtmuseen in Parks oder fern von Tumult und Menschenansammlungen städtischer Zentren untergebracht und bieten so gleichzeitig Erholung und belehrende Mußestunden.

In einigen Freilichtmuseen werden dazu auch noch Vorführungen veranstaltet, in denen Volkstänze und Volksmusik gezeigt werden —, ein ausgezeichnetes Mittel, um die Besucher mit echter Folklore bekanntzumachen.

¹ D. Gusti, *Muzeul Satului românesc*, Sociologie românească, Jg. I, Nr. 5, Mai 1936, S. 5.

face în aer liber presupune un îndelung și susținut efort de cercetare științifică și de selecționare a monumentelor ce urmează a fi transferate și reconstruite în muzeu. Sarcina cercetării științifice și a selecționării documentelor și obiectelor destinate colecțiilor muzeale se pune, de fapt, în cazul oricărei unități muzeale. Dar amploarea obiectivelor care se aduc într-un muzeu etnografic în aer liber — construcții de dimensiuni mari cu tot inventarul de obiecte, — obligă într-un mod cu totul special pe lucrătorul muzeograf la o cercetare multilaterală și exigentă, cu luarea în considerare a tuturor elementelor complexului destinat a deveni unitate de muzeu — material și tehnică de construcție, planul clădirilor, inventarul interior și modul de organizare a acestuia etc. La aceasta se adaugă necesitatea comparării unui mare număr de exemplare pentru a alege pe cel mai caracteristic și mai reprezentativ atât pentru zonă, cât și pentru epoca pe care ne propunem a le reprezenta.

Ideal ar fi ca transferarea monumentelor în muzeu să fie precedată de cercetarea întregului teritoriu ce intră în raza de activitate a muzeului și de identificarea tuturor, sau, în orice caz, a mării majorități a complexelor etnografice. Pe această cale se realizează în muzee o grupare zonală, tipologică și cronologică optimă.

În alegerea monumentelor destinate muzeeilor în aer liber s-au conturat, în procesul muncii, o serie de criterii pe care le vom expune mai jos și a căror aplicare asigură realizarea unor muzee reprezentative. Cu tot caracterul lor general valabil, folosirea în munca de identificare a acestor criterii comportă unele diferențieri și adaptări în funcție de conținutul tematic și de scopurile pe care le urmărește unitatea muzeală.

a) **Criteriul autenticității.** Monumentele care intră în patrimoniul muzeelor în aer liber trebuie să fie autentice, originale. Copiile, în principiu, cu oricâtă exactitate ar fi realizate, nu pot constitui obiecte de muzeu. În practica muzeelor noastre criteriul acesta constituie o cerință de prim ordin. De aceea în legătură cu construcțiile ce urmează a fi

Eine Voraussetzung zur Errichtung der Freilichtmuseen sind, dem vorgesehenen thematischen Inhalt entsprechend, langwierige und ausdauernde Bemühungen wissenschaftlicher Forschung. Auf Grund der Ergebnisse dieser Forschungen werden die Denkmäler ausgewählt, die ins Museum gebracht und dort wiederhergestellt werden. Wissenschaftliche Forschung und Auswahl bestimmter Zeugnisse und Gegenstände für museale Sammlungen sind Aufgaben, die tatsächlich bei der Errichtung jeder musealen Einheit erfüllt werden müssen. Der Umfang der Gegenstände indessen, die in einem volkskundlichen Freilichtmuseum aufgestellt werden, Bauten von beträchtlichen Ausmaßen samt dem ganzen Inventar für die Innenausstattung, stellt den daran arbeitenden Museographen vor Aufgaben ganz besonderer Art; er muß vielseitige und anspruchsvolle Forschungsarbeiten durchführen und dabei die verschiedensten Elemente des Komplexes, der zur Museumseinheit werden soll, im Auge haben: Material und Bautechnik, den Bauplan, die Innenausstattung und deren Anordnung usf. Dazu kommt noch die Notwendigkeit, eine große Anzahl von Exemplaren miteinander zu vergleichen, um diejenigen auszuwählen, die sowohl im Hinblick auf das Herkunftsgebiet als auch auf den darzustellenden Zeitabschnitt am kennzeichnendsten und repräsentativsten sind.

Am günstigsten, sozusagen ideal wäre es, wenn man das Gesamtgebiet, das in den Arbeitsbereich des Museums fällt, durchforschen könnte, und alle oder doch die Mehrzahl ethnographischer Komplexe als gültige Denkmäler identifizierte, bevor man eines davon in das Museum überführt. Auf diese Weise erreicht man ein Höchstmaß an entsprechender gebietsmäßiger, typologischer und chronologischer Gruppierung der Einheiten im Museum.

Für die Auswahl der Denkmäler, die für die Freilichtmuseen bestimmt sind, haben sich während des Arbeitsprozesses eine Reihe von Kriterien ergeben, die wir im folgenden darlegen werden. Ihre Anwendung gewährleistet die Errichtung wahrhaft repräsentativer Museen. Wenn diese Kriterien auch allgemeine Gültigkeit haben, so müssen sie doch bei der Bestimmung der Gegenstände in abgewandelter Form angewendet und dem thematischen Inhalt und Zweck der betreffenden musealen Einheit angepaßt werden.

a) **Das Kriterium der Authentizität.** Die Denkmäler, die in den Bestand der Freilicht-

transferate în muzee se întocmește o foarte minuțioasă documentație constând în planuri, relevee, fotografii, filme, ceea ce permite o reconstituire întocmai a monumentului. Documentația cuprinde mențiuni speciale cu privire la istoria monumentului, dacă acesta a suferit sau nu transformări, pentru ca la reconstrucție monumentul să fie readus la forma lui inițială. Piese componente ale construcției se marchează după un anumit cod pentru ca aceste piese să fie așezate la locul lor. Pentru construcțiile de lemn se folosește sistemul de notare tradițional, cunoscut și folosit de meșterii din zona de unde provine monumentul. În general, la demontări și la reconstrucții, se folosesc echipe locale de meșteri, fapt care asigură respectarea întocmai a procedurilor tehnice locale. Toate operațiile se desfășoară sub conducerea și supravegherea directă a cercetătorului muzeograf care a identificat și selecționat monumentul.

O latură esențială a criteriului autenticității constă în preocuparea de a realiza prin construcții, instalații și colecții de obiecte, imaginea cât mai veridică a forței de creație a poporului, a ingeniozității și fanteziei sale, a gustului pentru frumos, dar și a condițiilor grele de altă dată în care au fost făurite minunatele valori de cultură populară.

Criteriul autenticității cere ca în organizarea complexelor muzeale, în așezarea obiectelor să respecte regulile locului. Forța de impresionare, nota de autentic rezultă nu numai din originalitatea construcțiilor și a inventarului, ci și din unitatea, din atmosfera specific locală a ansamblului.

b) **Criteriul tipologic.** Orice monument — gospodărie, casă, instalație tehnică, atelier meșteșugăresc etc. — care urmează să fie transferat în muzeu trebuie să fie tipic, sintetizând în structura sa ansamblul elementelor și trăsăturilor morfologice și funcționale caracteristice grupului de fenomene din care face parte, zonei de cultură și unei anumite epoci. După cum s-a arătat, alegerea unui exemplar tipic este rezultatul unei cercetări îndelungate și a comparării unui mare număr

museen aufgenommen werden, müssen authentisch, echt sein. Nachahmungen, wie genau sie auch gearbeitet sein mögen, können prinzipiell nicht Ausstellungsgegenstand sein. In der Praxis unserer Museen ist diese Forderung ein Kriterium erster Ordnung. Deswegen dokumentiert man sich sehr sorgfältig über alle Bauten, die in das Museum übergeführt werden sollen; Pläne, Skizzen, Fotografien und Filme werden angefertigt, die eine genaue Wiederherstellung der Denkmäler gewährleisten. Man unterrichtet sich weiterhin über die Geschichte des Baudenkmals und vermerkt, wenn es etwa geändert worden ist, um es beim Wiederaufbau in der ursprünglichen Form wiederherstellen zu können. Die Bestandteile des Bauwerks werden nach einem bestimmten Code bezeichnet, damit sie den ihnen bestimmten Platz finden. Für Holzbauten verwendet man das überlieferte System der Markierung, das die Meister des Gebietes, aus dem das Denkmal stammt, kennen und verwenden. Im allgemeinen überträgt man den Abbau und Wiederaufbau ortsansässigen Meistern, wodurch die Beachtung der dort geübten technischen Verfahren gewährleistet wird. Alle Arbeiten werden unter der direkten Überwachung und Anleitung des museographischen Forschers ausgeführt, der das Denkmal ausgewählt hat.

Man wird bei der Anwendung des Kriteriums der Echtheit besonders darauf zu achten haben, daß bei der Errichtung von Bauten und Anlagen und bei der Sammlung von Gegenständen ein möglichst wahrheitsgetreues Bild der schöpferischen Kraft des Volkes, seines Erfindungsgeistes, seiner Phantasie und seines Schönheitssinnes vermittelt wird, es werden aber auch die schweren Lebensbedingungen von ehemals zu veranschaulichen sein, innerhalb derer diese wunderbaren Werte der Volkskultur geschaffen wurden.

Das Kriterium der Echtheit fordert ferner, daß die Komplexe, aber auch die Gegenstände, in die ihnen entsprechende Umgebung gestellt werden. Die Wirkung auf den Betrachter ergibt sich nicht nur aus dem Eindruck der Echtheit, der Eigenart der Bauten und ihrer Einrichtung, sondern auch aus dem spezifischen Lokalkolorit der gesamten Atmosphäre.

b) **Das typologische Kriterium.** Jedes Denkmal, das in das Museum übergeführt werden soll, muß typisch sein, sei es nun eine Bauernwirtschaft, ein Gebäude, eine technische Anlage oder eine Werkstatt, es

de exemplare. Trebuie să subliniem, de asemenea, că problema selecționării unor monumente reprezentative pentru muzeele în aer liber, implică numeroase dificultăți datorită complexității acestor monumente. O instalație tehnică este alcătuită dintr-o construcție și un mecanism sau o serie de mecanisme; un atelier cuprinde, într-un ansamblu, o construcție, unelte de muncă și produse; o gospodărie se compune dintr-o casă, din construcții gospodărești și dintr-un vast inventar de obiecte de folosință sau de înfrumusețare. Oricare din aceste unități, aduse în muzeu, trebuie să fie tipică prin toate componentele sale, considerate ca parte și ca tot. În acest sens muzeele etnografice în aer liber din România au acumulat o bogată experiență metodologică, concretizată în identificarea și transferarea în muzeu a unor complexe de o incontestabilă valoare pentru ilustrarea modului de viață și a culturii poporului român.

Unul din indiciile importante ale tipicului este *frecvența*. O locuință cu un anumit plan, de exemplu, cu cât se întâlnește mai frecvent într-o zonă de cultură, cu atât este mai reprezentativă, mai tipică. Dar acest factor cantitativ, statistic, nu este suficient pentru a determina, de unul singur, calitatea monumentului de muzeu. Dacă am avea în vedere numai frecvența, oricare dintre zecile sau sutele de locuințe care au același plan sau sînt construite din același material poate fi transferată sau reconstruită în muzeu. Procedînd astfel, riscăm să aducem în muzeu piese comune, neexpresive.

Pentru ca o construcție să prezinte valoare muzeală, indicelui cantitativ al frecvenței trebuie să-i adăugăm în mod obligatoriu aspectul calitativ, funcțional. În acest sens, monumentul de muzeu, prin soluțiile sale arhitecturale și prin proporții, prin planul de distribuire a spațiului și prin elementele sale constructive și ornamentale, reprezintă expresia cea mai elocventă a efortului creator de adaptare a construcției la cerințele materiale și spirituale ale vieții, în condițiile specifice ale momentului istoric și ale mediului natural.

Cu alte cuvinte aplicarea criteriului tipologic în selecționarea unităților complexe și

muß in seinem Aufbau die Gesamtheit der Form- und Zweckelemente in sich vereinen, die für die Gruppe der Erscheinungen, in die es gehört, weiterhin für die betreffende Kulturzone und einen bestimmten Zeitabschnitt kennzeichnend sind. Wie schon gezeigt wurde, ist die Auswahl eines typischen Exemplars das Ergebnis einer gründlichen Forschungsarbeit und sie wird auf Grund des Vergleichs einer großen Anzahl von Exemplaren getroffen. Es muß hier gleichfalls betont werden, daß die Frage der Auswahl repräsentativer Denkmäler für die Freilichtmuseen zahlreichen Schwierigkeiten begegnet, die durch die komplexe Natur dieser Denkmäler bedingt sind. Eine technische Anlage besteht aus einem Gebäude und einem oder einer ganzen Reihe von Mechanismen; eine Werkstatt umfaßt in ihrer Gesamtheit ein Gebäude, Arbeitsgeräte und Erzeugnisse des Handwerks; zu einer Bauernwirtschaft gehören ein Wohnhaus, Wirtschaftsgebäude und das Inventar der zum Gebrauch oder zur Ausschmückung bestimmten Gegenstände. Jede dieser im Museum ausgestellten Einheiten muß in allen ihren Bestandteilen, im einzelnen und in ihrer Gesamtheit, typisch sein. In dieser Hinsicht haben die Volkskundemuseen eine reiche methodologische Erfahrung gesammelt, die sich bei der Bestimmung und Überführung von Komplexen in die Museen auswirkt. Die Komplexe sind von unbestreitbarem Wert für die Veranschaulichung der Lebensweise und Kultur des rumänischen Volkes.

Einer der wichtigen Hinweise dafür, ob eine Erscheinung typisch ist, ist die *Häufigkeit ihres Auftretens*. Je häufiger z. B. eine nach einem bestimmten Plan angelegte Wohnstätte in einer bestimmten Kulturzone angetroffen wird, desto repräsentativer und typischer ist sie. Diese zahlenmäßige, statistische Erhebung genügt aber für sich allein noch keineswegs, um den Wert des Objekts für das Museum zu bestimmen. Wenn man nur die Häufigkeit in Betracht zöge, wäre jede der Dutzende oder Hunderte von Wohnstätten, die nach dem gleichen Plan angelegt ist oder aus dem gleichen Material gebaut ist, geeignet, in das Museum übergeführt zu werden. Wenn man so vorgehe, liefe man Gefahr, gewöhnliche, ausdrucksarme Stücke im Museum auszustellen.

Damit einem Bau musealer Wert zukomme, ist neben dem Kriterium der Häufigkeit des Auftretens, das der Schönheit und der Nütz-

a monumentelor destinate muzeelor impune orientarea efortului de cercetare a specialistului muzeograf în mai multe direcții. Unitatea sau unitățile asupra cărora se oprește în ultima instanță muzeograful trebuie să fie reprezentativă sub raport muzeografic și funcțional, sub raport teritorial-zonal, dar și sub aspect istoric.

c) **Criteriul valorii artistice.** În alegerea monumentelor și a obiectelor destinate muzeelor etnografice în aer liber, un rol de seamă îl joacă valoarea artistică a acestora. În general, nu există categorii de obiecte de cultură populară care să nu aibă calități artistice. Împletirea între frumos și util în domeniul manifestărilor de cultură populară românească este o regulă și nu o excepție. De la monumentalele construcții și pînă la uneltele de muncă și obiectele de uz gospodăresc, peste tot întîlnim însușiri artistice care constau în suplețea formelor și echilibrul volumelor, în armonia culorilor și varietatea ornamentelor, în fantezia pozițiilor și măiestria execuției tehnice. Calitatea artistică este, prin urmare, intrinsecă obiectului de cultură populară. De aceea aprecierea valorii muzeale a unui obiect sau monument este direct legată și de nivelul realizării sale artistice. Este, deci, absolut firesc ca în selecționarea monumentelor de muzeu să se dea preferință acelor la care tipicul și autenticul sînt asociate cu valențe estetice.

d) **Starea de conservare.** Destinate a ilustra în expozițiile muzeelor aspecte din viața și cultura poporului, monumentele trebuie să fie într-o stare bună de conservare, păstrîndu-și nealterate calitățile lor de document. În cursul existenței lor, construcțiile suferă o serie de degradări provocate de acțiunea diferiților agenți fizici, mecanici, chimici, biologici, precum și prin folosirea lor. Adesea construcției i se aduc transformări și adăugiri. Muzeograful trebuie să analizeze cu atenție toate aceste aspecte pentru a nu avea surprize. Dacă degradările sînt foarte avansate sau dacă transformările sînt atît de profunde încît monumentul nu mai poate fi readus la starea inițială, în aceste situații se renunță, în general, la transferarea lui în muzeu.

lichkeit unerlässlich. In diesem Sinne muß das Museumsstück durch seine architektonischen Lösungen, seine Proportionen, die Raumverteilung und die baulichen und dekorativen Elemente der sprechendste Beweis für die schöpferische Bemühung sein, den Bau den materiellen und geistigen Forderungen des Lebens anzupassen, die den spezifischen geschichtlichen Voraussetzungen entsprechen und von den natürlichen Umweltbedingungen abhängig sind.

Mit anderen Worten, die Anwendung des typologischen Kriteriums bei der Auswahl komplexer Einheiten und Denkmäler für Museen fordert vom Fachmann, daß er während der Forschungsarbeit seine Aufmerksamkeit in verschiedene Richtungen lenke. Die Einheit oder die Einheiten, die er in letzter Instanz auswählt, müssen in jeder Hinsicht repräsentativ sein, sowohl als Ausstellungs- als auch als geschichtliches Zeugnis.

c) **Das Kriterium des künstlerischen Wertes.** Bei der Auswahl der für die volkskundlichen Freilichtmuseen bestimmten Denkmäler und Gegenstände ist ihr künstlerischer Wert von großer Bedeutung. Im allgemeinen gibt es keine Kategorie von Gegenständen der Volkskultur, die nicht auch künstlerischen Wert besäße. Die Verbindung von schön und nützlich ist Regel nicht Ausnahme auf allen Gebieten, in denen die rumänische Volkskultur Ausdruck gefunden hat. Die Monumentalbauten sowie die Arbeitsgeräte und Gebrauchsgegenstände verraten gleicherweise einen großen Reichtum an künstlerischem Empfinden. Es äußert sich in der Anmut der Formgebung, der Ausgewogenheit der Räume, der Farbenharmonie und Vielfalt der Ornamente, dem Erfindungsgeist in den Kompositionen und der technischen Meisterschaft der Ausführung. Der künstlerische Gehalt ist also ein wesentliches Merkmal der Gegenstände der Volkskultur. Deshalb ist die Beurteilung des musealen Wertes eines Gegenstandes oder Denkmals unmittelbar an das Niveau seiner künstlerischen Ausformung gebunden. Es ist daher nur selbstverständlich, wenn bei der Auswahl für die Museen denjenigen Denkmälern der Vorzug gegeben wird, die das Typische und Echte mit künstlerischer Gültigkeit vereinen.

d) **Des Kriterium des Erhaltungszustandes.** Die Denkmäler sind dazu bestimmt, in den

O atenție specială trebuie acordată analizei stării de conservare a monumentelor de lemn. Sînt cazuri, în care, la suprafață materialul de construcție apare ca perfect sănătos, în timp ce în interior bîrnele sînt puternic atacate de insecte sau ciuperci xilofage.

În toate cazurile, analiza stării de conservare și a posibilităților și procedeele de reconstrucție se cere făcută de colective de specialiști — muzeografi, restauratori etc.

*
*   *   *

Am prezentat criteriile principale după care se conduc muzeografia din țara noastră în selecționarea monumentelor pentru muzeele etnografice în aer liber. Este de prisos să spunem, că aceste criterii trebuie avute în vedere și aplicate în totalitatea lor, la fiecare construcție.

Ideal ar fi ca întreaga gospodărie sau instalație, cu tot inventarul de obiecte, să se achiziționeze de la un singur gospodar. În realitate nu există gospodării care să satisfacă toate cerințele unei unități muzeale, fie că nu are toate construcțiile caracteristice, fie că aceste construcții datează din epoci diferite în dezvoltarea arhitecturii populare, fie că unora li s-au adus transformări în decursul timpului, fie că modul de organizare în ansamblu nu este din cele mai tipice, fie, în sfîrșit, că starea lor de conservare nu este satisfăcătoare. De aceea aplicînd cu strictețe criteriile de selecționare enunțate, muzeograful realizează, de regulă, unități sintetice, care ilustrează în mod tipic specificul traiului și culturii populare dintr-o zonă și dintr-o perioadă dată.

Ausstellungen der Museen Aspekte aus dem Leben und der Kultur des Volkes zu veranschaulichen. Deswegen müssen sie gut erhalten sein und ihre Eigenschaft als Zeugnisse unverändert bewahren. Im Laufe ihres Bestehens sind die Bauten einer Reihe von Beschädigungen ausgesetzt, die von verschiedenen Einwirkungen physikalischer, mechanischer, chemischer, biologischer Natur und vom Gebrauch herrühren. Häufig wurden die Einheiten auch um- und ausgebaut. Der Museograph hat alle diese Möglichkeiten sorgfältig in Betracht zu ziehen, um keine Überraschungen zu erleben. Wenn die Beschädigungen sehr umfangreich oder die Umwandlungen so tiefgreifend sind, so daß das Denkmal nicht mehr in seinem ursprünglichen Zustand wiederhergestellt werden kann, muß man meist von der Überführung in das Museum absehen.

Mit besonderer Aufmerksamkeit muß der Zustand der aus Holz errichteten Denkmäler geprüft werden. In manchen Fällen scheint die Oberfläche des Baumaterials vollkommen unbeschädigt zu sein, während die Balken im Innern von Insekten oder Holzschwamm beträchtlich angegriffen sind.

Auf jeden Fall müssen Fachkollektive, Museographen, Restauratoren u. a. den Zustand des Gebäudes untersuchen und die Möglichkeiten und Verfahren der Wiederherstellung bestimmen.

*
*   *

Wir haben die Hauptkriterien dargestellt, die für die Museographen in unserem Land bei der Auswahl der Denkmäler für volkskundliche Freilichtmuseen maßgebend sind.

Die Fortsetzung des deutschen Textes befindet sich auf Seite 48.

Es erübrigt sich zu sagen, daß diese Kriterien bei jeder Einheit in ihrer Gesamtheit angewendet werden müssen.

Am allergünstigsten wäre es, wenn die ganze Bauernwirtschaft oder Anlage samt dem Inventar an Gegenständen von einem einzigen Besitzer erworben werden könnte. In Wirklichkeit gibt es keine Bauernwirtschaften, die alle Anforderungen, die man für eine museale Einheit stellen muß, erfüllen. Bald verfügt sie nicht über alle kennzeichnenden Bauten, bald stammen diese aus

verschiedenen Zeitabschnitten der Entwicklung der bäuerlichen Architektur, bald wieder ist die Anordnung des Ganzen nicht typisch, schließlich ist die Wirtschaft nicht in entsprechend gutem Zustand. Um allen genannten Kriterien der Auswahl gerecht werden zu können, stellt der Museograph in der Regel selbst Einheiten zusammen, die auf typische Weise die kennzeichnenden Merkmale des Volkslebens und der Volkskultur eines Gebietes und eines bestimmten Zeitabschnittes veranschaulichen.